Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 30.

Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimetŭ.

INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşovŭ şi la următórele Birouri de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldbergerg, Eckstein Bernat*; în Bucurescĭ: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.

Preţulŭ Inserţiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LVIII.

„Gazeta" iese în fiă-care di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.

Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.

Abonamentulŭ pentru Braşovŭ
la administraţiune, piaţa mare, Têrgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 43. Braşovŭ, Vinerĭ, 24 Februarie (8 Martie) 1895.

Puterea curentului.

Braşovŭ, 23 Februarie v. 1895.

Dilele aceste amŭ reprodusŭ în estrasŭ ideile desfăşurate într'unŭ articulŭ asupra „naţionalităţilorŭ nemaghiare şi a conducĕtorilorŭ lorŭ" publicatŭ de organulŭ germanŭ „Parlamentär" din Viena, care apĕră interesele slave.

Intre altele se dice în acelŭ articulŭ, că conducĕtorii naţionalităţilorŭ se provócă la Szechenyi ca la unŭ bărbatŭ, care cugeta înţeleptŭ şi prin urmare şi dreptŭ — déră în realitate Szechenyi cu privire la maghiarismŭ nu era mai bunŭ decâtŭ Kossuth, Tisza şi tóte guvernele maghiare, ce s'au succedatŭ până în diua de adĭ.

Adevĕratŭ, — dice autorulŭ amintitului articulŭ — că în ce privesce devisa: „Maghiarulŭ e născutŭ sĕ fiă domnŭ" (Ùrnak született a magyar) Szechenyi şi Kossuth erau de unŭ gândŭ şi de-o simţire; cu tóte astea Szechenyi a purtatŭ o luptă înverşunată cu Kossuth, pentru-că Szechenyi a fostŭ unŭ Maghiarŭ întregŭ, ér Kossuth numai jumĕtate Maghiarŭ.

Szechenyi şi-a alesŭ de modelŭ Anglia cu instituţia Lordilorŭ, elŭ a fostŭ pentru principiulŭ aristocraticŭ englesŭ, pe când Kossuth a adusŭ în curentulŭ acesta aristocraticŭ şi păreri şi idei democratice. Acésta a mâhnitŭ aşa de adâncŭ pe Szechenyi.

Curentulŭ maghiarŭ de adĭ — dice mai departe — nu l'au produsŭ Szechenyi, Kossuth şi urmaşii lorŭ, ci aroganţa, pofta de domnire şi îngâmfarea, ce zace în rassa maghiară însă-şĭ. Nu este déră prudentŭ şi oportunŭ de a purta lupta în contra unorŭ persóne. Décă naţionalităţile voiescŭ s'ajungă la ţintă, ele trebue sĕ opună curentului maghiarŭ unŭ altŭ curentŭ mai puternicŭ şi mai generalŭ.

„Nu văierărĭ, înjurăturĭ séu ameninţărĭ, suntŭ mijlóce apte pentru delăturarea rĕului. Copiiĭ potŭ sĕ se vaete, femeile sĕ ocărască şi sĕ batjocurescă şi laşii potŭ face sĕ rĕsune aerulŭ de ameninţărĭ; naţiunilorŭ în frunte cu conducĕtorii lorŭ, nu le este permisŭ a se înjosi la astfelŭ de mijlóce de luptă. Faptelorŭ trebue sĕ le opună numai fapte... Faţă cu curentulŭ maghiarŭ alŭ falsului liberalismŭ n'ajungŭ numai vorbele, ci trebue sĕ se dovedéscă, lămurescă şi adeverescă prin fapte, ce este adevĕrata libertate".

Numita fóiă e de părere, că toţĭ Slavii monarchiei arŭ trebui sĕ se unéscă pe basa *comuniunei de interese*, ce-o condiţionéză libertatea, pentru a combate curentulŭ liberalŭ germano-maghiarŭ. De vorŭ fi în stare sĕ-o facă acésta, atuncĭ nu vorŭ trebui „nicĭ sĕ se róge, nicĭ sĕ înjure, nicĭ sĕ ameninţe, ci ei îşĭ vorŭ fi şieşĭ de ajunsŭ".

Deocamdată crede fóia slavă, că curentului de faţă maghiarŭ arŭ fi în stare a-i pune stavilă numai coróna, décă ar voi sĕ aplice la legea de naţionalitate dreptulŭ esecutivŭ ce'lŭ are. Dér Slavii arŭ trebuì sĕ se decidă a face unŭ pasŭ la coróna, eventualŭ sĕ stăruéscă pe lângă guvernulŭ austriacŭ ca sĕ avertiseze coróna despre periculŭ, ce ameninţă monarchia în urma „nisuinţelorŭ revoluţionare de a străforma vechia Ungaria unitară constituţională într'unŭ statŭ geneticŭ unitarŭ maghiarŭ".

In espunerile, ce le-amŭ schiţatŭ mai susŭ, iese la ivélă nisuinţa bine cunoscută sub numirea de „solidaritate a Slavilorŭ din monarchiă". Autorulŭ articulului din cestiune a avutŭ în vedere mai multŭ pe Slavii din Ungaria şi conducĕtorii lorŭ. Şi în adevĕrŭ numai faţă cu aceştia se potrivesce afirmarea, că ei ar face o deosebire între principiile lui Szechenyi şi ale lui Kossuth şi ar crede că celŭ dintâiu a fostŭ mai bunŭ pentru naţionalităţĭ, ca celŭ din urmă.

In ce privesce pe Românĭ, politica lorŭ a fostŭ de multŭ în clarŭ, că ambele direcţiunĭ ale maghiarismului cutropitorŭ suntŭ într'unŭ feliu periculóse naţiunei române. Pre când Slovacii şi Sêrbii în cea mai mare parte întemeiau marĭ speranţe pe promisiunile, ce le făcea unŭ Deak şi Eötvös, pe atuncĭ Românii şĭ-au manifestatŭ din capulŭ locului neîncrederea faţă cu ei şi au protestatŭ în contra curentului sprijinitŭ de ei.

Românii au cunoscutŭ prea bine, din păţaniile lorŭ seculare, firea Maghiarului şi de aceea s'au opusŭ aşa de hotărîtŭ şi legilorŭ dela 1848, deşi s'au fostŭ întrodusŭ în ele idei democratice de ale lui Kossuth. Ei simţiau de p'atuncĭ, că în loculŭ vechilorŭ privilegii se organiséză nouĕ — vorba lui Abranyi — şi erau sătui de privilegii unguresci, voiau odată libertate şi pentru naţiunea română.

Prin urmare Românii au înţelesŭ de cu vreme însemnătatea curentului de maghiarisare violentă şi, dĕu, ei pórtă cea mai mică vină décă până acuma nu i s'a putută pune stavilă.

CRONICA POLITICĂ.

22 Febbruarie.

Despre unŭ interwiev interesantŭ între unŭ fostŭ ministru maghiarŭ şi noulŭ ministru rusescŭ de esterne, dă sémă fóia ungurescă „Budapesti Hirlap". O parte din acestŭ interwiev o reproducemŭ la altŭ locŭ alŭ numĕrului nostru de adĭ, rĕmânândŭ a înregistra aicĭ părerea, ce — după „Budapesti Hirlap" — ar fi dat'o *Lobanow asupra cestiunei române*. Etă ce vorbe pune fóia ungurescă în gura bărbatului de statŭ rusŭ: „Mişcarea Românilorŭ este reprobată şi în Petersburg; décă Românii ar avé simţŭ politicŭ, cum nu au, nu s'ar face ridicolĭ, sĕ speculeze la anectarea Ardealului. Irredentiştii românĭ pretindŭ pe faţă anexiunea, ceea ce se póte înţelege; însĕ ceea ce n'are înţelesŭ e, că politicĭ românĭ serioşĭ hrănescŭ în ascunsŭ ast-felŭ de aspiraţiunĭ. Nicĭ Germania, nicĭ Rusia n'ar puté permite ruperea Ardealului de către Ungaria, respective de monarchia habsburgică, findcă Ardealulŭ este o fortăréţă, care dominéză calea, ce duce la Constantinopolŭ. Acéstă însĕmnată posiţiune strategică, trebue sĕ stea în mâna unei puterĭ marĭ, décă nu vremŭ, ca dela micile state Dunărene sĕ atêrne cestiunea păcei séu a rĕsboiului europénŭ. Prima condiţiă a susţinerii păcei este localisarea flacărilorŭ, ce ar puté isbucni în statele micĭ Dunărene. Acésta însĕ ar fi imposibilŭ, décă posiţiunea cea mai însĕmnată, ce dominéză drumulŭ la Constantinopolŭ, ar sta în mâna unui statŭ micŭ, ca România. In casulŭ acesta conflictele dintre marile puterĭ în Orientŭ, ar fi încredinţate bunului placŭ alŭ României şi unŭ rĕsboiu europénŭ ar isbucni atuncĭ, când i ar plăcé României".

*

O scire însĕmnată aduce diarulŭ rusescŭ „*Novosti*" din Petersburg. Etă ce dice numita fóiă: „Călĕtoria împĕratului Wilhelm II la Viena are o mare însĕmnătate politică, care este în strînsă legătură cu *tripla alianţă*. Călĕtoria acésta la Viena va fi urmată în curêndŭ de-o călĕtoriă la Roma, unde Crispi îşĭ pune tóte ostenelele, ca *regele Umberto sĕ fiă proclamatŭ de împĕratŭ*. Tóte acestea — dice fóia rusescă — dau dovadă, că tripla alianţă nu numai, că e în ajunŭ de disolvare, ci că ea va fi reînoită şi consolidată într'o formă sĕrbătorescă şi imposantă. Tripla alianţă s'a doveditŭ a fi necesară, şi e faptŭ, că ea a promovatŭ susţinerea păcei".

*

Amŭ amintitŭ ierĭ, că *Francia* a primitŭ sĕ ia parte la *serbările deschiderei canalului germanŭ dela Kiel* şi că va trimite două cuirasate sub comanda unui contra-admiralŭ. O telegramă din Parisŭ anunţă, că din mai multe părţĭ se susţine hotărîtŭ, că în Petersburgŭ s'a urmatŭ unŭ schimbŭ de păreri între guvernulŭ francesŭ şi celŭ rusescŭ, ca la serbările din Kiel, cele două puterĭ sĕ ia parte împreună. In sensulŭ acestei hotărîrĭ, Rusia şi Francia se vorŭ presenta în Kiel cu năi în numĕrŭ egalŭ sub comanda de oficerĭ egalĭ în rangŭ. Năile vorŭ ajunge în acelaşĭ timpŭ la Kiel şi vorŭ ancora de-odată. Ele se vorŭ depărta érăşĭ la aceeaşĭ dată, ca astfelŭ sĕ dea presenţei lorŭ caracterulŭ solidarităţii.

Dieta ungară.

— Desbaterea asupra budgetului —

In şedinţa dela 5 Martie, primulŭ vorbitorŭ a fostŭ deputatulŭ:

Helfy Ignacz: Face mai întâiu câte-va observărĭ cu privire la vorbirea lui Şerbanŭ din şedinţa premergĕtóre. Unele din plângerile înşirate de Şerbanŭ le recunósce şi elŭ, dér nu recunósce, că acelea ar fi plângerĭ românescĭ, deóre-ce acelea, dice, de-o potrivă apasă pe Maghiarĭ, ca şi pe Nemaghiarĭ. Décă administraţia este în cutare comitatŭ rea, urmările ei le simte Maghiarulŭ tocmai aşa, ca şi Valahulŭ, Slovaculŭ etc. (Aşa este! Aşa este! în stânga estremă). Décă într'unŭ locŭ séu altulŭ justiţia nu este perfectă, séu e defectuósă, acésta de-o potrivă apasă pe toţĭ cetăţenii patriei. Insă-şĭ legea electorală, — întru câtŭ şi din partea nóstră se facŭ continue observaţiunĭ contra ei şi întru câtŭ prin ea este atâtŭ de restrînsŭ dreptulŭ electoralŭ — constitue unŭ gravamenŭ nu numai pentru Românĭ, ci pentru fiă-care cetăţénŭ ungarŭ. (Aşa este! în stânga estremă)

Şi cu mai multă hotărîre trebue sĕ protestămŭ contra asemĕnărei, ce o face colegulŭ meu deputatŭ între pasivitatea română şi între pasivitatea naţiunei maghiare din anii şése-decĭ. Pasivitatea nóstră a fostŭ o luptă pentru apĕrarea constituţiei străbune unguresci şi naţiunea maghiară s'a luptatŭ pentru întréga naţiune, înţelegêndŭ sub acésta tóte naţionalităţile, pe când pasivitatea d-vóstrĕ (a Românilorŭ) e o luptă în contra naţiunei maghiare, a statului maghiarŭ. (Aşa este! în stânga estremă.) Prin pasivitatea acésta d-vóstrĕ nu urmăriţĭ altŭ scopŭ, decâtŭ ca în modŭ măestritŭ sĕ ţineţĭ la distanţă pe cei ce facŭ parte din naţionalităţĭ, făcêndu-i sĕ crédă, că ei suntŭ prigoniţĭ din partea Maghiarilorŭ. (Aşa este! în stânga estremă.) Căcĭ décă n'ar sta în pasivitate, în scurtŭ timpŭ s'ar convinge, că în privinţa dreptului, a egalităţii, nu esistă în Ungaria deosebire între cetăţénŭ şi cetăţénŭ. (Sic!)

Numai unŭ singurŭ mijlocŭ sigurŭ esistă pentru de-a puté resolva cestiunea română, şi acesta e ca d-vóstrĕ sĕ fiţĭ cetăţenĭ credincioşĭ ai acestei patrie, sĕ luptaţĭ cu noi împreună pentru ca sĕ facemŭ fericitŭ, mare şi puternicŭ statulŭ maghiarŭ şi atuncĭ d-vóstrĕ veţĭ trăi fericiţĭ cu noi împreună în acéstă patriă. (Vii aprobărĭ. Aşa este! în stânga estremă.)

Polemisă apoi cu Csáky şi la urmă declară, că nu primesce bugetulŭ. In aceeaşĭ şedinţă au vorbitŭ Szentiványi, Hoitsy, Márkus şi Hoch, carĭ toţĭ declară, că nu primescŭ bugetulŭ.

Pressa şi noulŭ ministru rusescŭ de esterne.

Pressa europénă continuă a-se ocupa cu numirea noului ministru de esterne rusescŭ.

„Neue Freie Presse" dice, că faţă cu importanţa europénă a postului d-lui Lobanow, totŭ interesulŭ politicŭ se învêrtesce în jurulŭ cestiunei: ce atitudine va avé în viitorŭ politica esternă a Rusiei faţă cu motivele, carĭ au necesitatŭ crearea triplei alianţe.

Principele Lobanow a fostŭ vĕdutŭ la lucru în Viena şi în trei-spre-dece anĭ se forméză o judecată sigură, mai cu sémă, când în timpulŭ acesta a trebuitŭ sĕ se clarifice situaţiunĭ ameninţătóre. Principele Lobanow a contribuitŭ cu o linişte nobilă şi unŭ tactŭ neturburatŭ la evitarea unei indisposiţiĭ ireparabile dintre curţile şi cabinetele din Viena şi Petersburgŭ şi ca în Peninsula balcanică, unde interesele Austriei şi ale Rusiei nu se covêrşescŭ, minele puse de panslavişti sĕ nu facă pagube prea marĭ.

Acum se póte spune, că pericolulŭ celŭ mai mare, care a ameninţatŭ relaţiunile Rusiei cu Austria şi Germania, îşĭ avea rădĕcina în neîncrederea, crescută până la sensibilitate personală a Ţarului Alexandru III şi că munca cea mai grea a ambasadorilorŭ Rusiei din Viena şi Berlinŭ consista în a potoli acea neîncredere a Suveranului lorŭ.

Trebue sĕ revelămŭ, că principele Lobanow a crescutŭ pe timpulŭ carierei sale diplomatice la Londra şi Viena, d'asupra vederilorŭ autochtóne rusescĭ; elŭ nu are nimicŭ comunŭ cu fanaticiĭ ortodocşĭ şi cu intriganţii panslavismului, adaugă „Neue Freie Presse". E deja o lună, de când se

credea, că elŭ ar puté fi numitŭ ministru de esterne; s'a observatŭ de-atuncĭ, că cercurile aşa numite europenescĭ ale capitalei Rusiei speră, că elŭ ca omŭ de mare autoritate şi de unŭ rangŭ socialŭ înaltŭ, va influinţa şi asupra politicei interne în modŭ mai liberalŭ şi nu se va mărgini, ca predecesorulŭ sĕu, la conducerea afacerilorŭ esterne.

De o cam-dată nu se póte sci întru câtŭ potŭ fi justificate speranţele acestea; cestiunea acésta e şi secundară faţă cu enormele lucrărĭ, ce-lŭ aştéptă în resortulŭ sĕu propriu. D. de Giers nu a pretinsŭ posiţia ce au avut'o Nesselrode şi Gorciakow în afară, pentru-că Giers nu se înşela asupra faptului, că Alexandru III voia sĕ fiă singurulŭ conducĕtorŭ alŭ politicei esterne. Despre Ţarulŭ Nicolae II se scie încă prea puţinŭ pentru a judeca, décă va lăsa ministrului sĕu de esterne unŭ spaţiu mai mare de activitate; dér ceea ce se scie despre principele Lobanow permite conclusiunea, că nu se va sustrage dela datorinţa unei representaţiunĭ mai pronunţate a funcţiunei sale importante şi plină de rĕspundere.

Dér nu numai la Berlinŭ şi la Viena a făcutŭ o impresiă bună numirea d-lui Lobanow. „*Le Temps*" aduce noului ministru de esterne elogiile următóre:

Principele Lobanow se bucură de o reputaţiă mare. Opinia publică îlŭ desemnase deja acum 13 anĭ pentru a ocupa loculŭ încredinţatŭ d-lui de Giers. La tóte curţile, unde a residatŭ, elŭ a sciutŭ, representândŭ în acelaşĭ timpŭ cu credinţă politica Suveranului sĕu, sĕ câştige favórea Suveranilorŭ, a miniştrilorŭ, a persónelorŭ de tóte rangurile, prin graţia atitudinei sale, prin curtenia manierelorŭ sale şi dreptatea caracterului sĕu.

*

„Budapesti Hirlap" de adĭ publică unŭ articolŭ nostimŭ sub titlulŭ „*Lobanow şi Maghiarii*", în care dice, că unŭ fostŭ ministru maghiarŭ, care a luatŭ parte şi în cabinetulŭ Wekerle, stă în legăturĭ de prietiniă cu prinţulŭ Lobanow, şi a avutŭ cu elŭ mai multe întêlnirĭ în Viena. In 4 Martie exministrulŭ maghiarŭ a făcutŭ o visită de adio la Lobanow, cu care ocasiă conversaţia între cei doi bărbaţĭ de statŭ a avutŭ ca subiectŭ raporturile din Ungaria.

Lobanow — dice corespondentulŭ vienesŭ alŭ lui „Budapesti Hirlap" — a repetatŭ asigurarea, că elŭ are o deosebită simpatiă către Maghiarĭ, cunoscêndu-i acum mai deaprópe. Diplomaţia din streinătate nu cunósce destulŭ de bine Ungaria — dise Lobanow, — fiind-că de obiceiu îşĭ ia informaţiile asupra ei din foile internaţionale francese şi din „Times".

„Mie însĕ — adaugă Lobanow — mĭ-a datŭ Kállay tóte posibilităţile, ca sĕ mĕ convingŭ personalŭ asupra situaţiunei Ungariei şi sĕ cunoscŭ aspiraţiunile maghiare şi caracterulŭ maghiarŭ. Eu cunoscŭ naţiunea maghiară şi am învĕţatŭ s'o stimezŭ. Mai înainte de tóte m'am convinsŭ despre lealitatea şi fidelitatea, ce păstréză dinastiei-Habsburg. Aşa numitulŭ cultŭ-kossuthist a fostŭ intervertitŭ în modŭ tendenţiosŭ de cercurile curţiĭ din Viena. E de prisosŭ a-ţĭ spune (exministrului maghiarŭ) de unde a isvoritŭ cultulŭ-kossuth şi în ce a statŭ esenţa lui; acésta însĕ n'o înţelegŭ cei din strĕinătate — ba în parte chiar nicĭ în Viena. Destulŭ e sĕ constatŭ, că cultulŭ-kossuth nu póte sĕ aibă ascuţişŭ antidinasticŭ, fiindŭ-că în Ungaria tóte partidele suntŭ de acordŭ a recunósce, că forma monarchistă de guvernare corespunde mai bine intereselorŭ naţionale ale Maghiarilorŭ şi că tronulŭ maghiarŭ câştigă prin dinastia-Habsburg unŭ prestigiu, care e favorabilŭ naţiunei maghiare faţă cu naţiunile din orientŭ....

„Naţiunea maghiară e unŭ factorŭ, cu care Europa trebue sĕ-şĭ tragă séma în Orient; nu se póte disputa *supremaţia* ei asupra celorlalte naţionalităţĭ. Nicĭ poporulŭ românŭ, nicĭ celŭ sêrbescŭ nu stau, în privinţa politică şi culturală, la acelaşĭ nivelŭ cu Maghiarii. Imprejurarea acésta e fórte ponderósă, şi unŭ ministru rusescŭ de esterne tot-déuna trebue sĕ aibă în vedere acéstă împrejurare în cestiunile Peninsulei-balcanice".

Contrarietăţile în raporturile
naţionale ale Ungariei.

Din Ungaria sudică 'i se scrie într'o corespondenţă diarului germanŭ „*Münchener Algemeine Zeitung*", că contrarietăţile în raporturile naţionale ale Ungariei s'au ivitŭ chiar şi cu ocasiunea *manifestaţiunilorŭ de doliu* pentru archiducele *Albrecht*. Eată ce se dice în acea corespondenţă:

După cum se scie, Maghiarii nicĭ-odată n'au nutritŭ simpatii pentru decedatulŭ, de óre-ce priveau în elŭ totŭ-déuna pe representantulŭ ideii unei monarchii unitare. In urma acestei disposiţii la Maghiarĭ nu este de miratŭ, că manifestările de doliu pentru decedatulŭ archiduce au statŭ sub mĕsura politeţei îndatinate. Escepţionândŭ foile oficiale şi oficióse, carĭ întru cât-va şi-au îmbrăcatŭ marginile în negru, tóte cele-l'alte au apărutŭ făr' de nicĭ unŭ semnŭ de doliu, şi şi articolii, privitorĭ la Albrecht, s'au restrinsŭ numai pe lângă registrarea unorŭ notiţe biografice. Din contră manifestările de doliu la cele-l'alte *naţionalităţĭ* au fostŭ deosebitŭ simpatice. Aprópe tóte diarele acestora apărură cu marginĭ gróse negre, mai alesŭ cele sêrbescĭ şi croate. Intr'unŭ oraşŭ sêrbescŭ din Sudulŭ Ungariei a fostŭ espusă timpŭ de mai multe dile o cunună de doliu pompósă, pe ale cărei pantliciĭ se putea ceti următórea dedicaţiă în limba sêrbéscă: „*Grăniţerii — gloriosului lorŭ conducĕtorŭ*".

SCIRILE DILEI.

22 Februarie.

Cinismŭ fără marginĭ. Maghiarii mergŭ atâtŭ de departe în cinismulŭ lorŭ faţă cu naţionalităţile, încâtŭ pe faţă îşĭ manifestă pofta lorŭ de maghiarisare. Astfelŭ dilele trecute fóia maghiară oficială pedagogică „Néptanitók Lapja" escrise unŭ concursŭ pentru postulŭ de învĕţătorŭ în localitatea slovacă Zoror de lângă Pojunŭ. In concursŭ se spune apriatŭ, că condiţiunea principală pentru petentŭ este, *sĕ maghiariseze pe şcolarĭ!*

—o—

Socialismulŭ în Braşovŭ. Adĭ diminéţa s'au găsitŭ în Braşovulŭ vechiu mulţime de proclamaţiunĭ socialiste, ce au fostŭ afişate în decursulŭ nopţii pe porţile şi casele locuitorilorŭ. Proclamaţiunile suntŭ scrise în limba germană şi maghiară, şi, după cum se vede, suntŭ identice cu cele aflate la Hodmezővásárhely, despre carĭ amŭ amintitŭ în numĕrulŭ de erĭ. Ast-feliu de proclamaţiunĭ s'au aflatŭ de-altmintrelea şi la Dobriţinŭ şi póte şi în alte părţĭ, ceea ce dovedesce, că socialismulŭ ia mare avêntŭ.

—o—

Nou diarŭ opritŭ. Ministrulŭ de interne érăşĭ a mai detrasŭ debitulŭ postalŭ unei foi române din România, şi adecă diarului „Călĕtorulŭ Românŭ" din Botoşanĭ, sub pretestulŭ, că ar fi de conţinutŭ agitatoricŭ pentru Ungaria.

—o—

Influenţa a începutŭ sĕ graseze din nou în tóte părţile Europei. Scirile, ce se aducŭ di de di despre acéstă bólă, dovedescŭ, că ea a începutŭ sĕ ia unŭ caracterŭ seriosŭ, mai alesŭ în timpulŭ acesta de transiţiă spre primă-véră. Ţarulŭ Rusiei, Maria Christina, regina Spaniei, archiducesa Maria, archiducele Rainer: toţĭ suntŭ mai multŭ séu mai puţinŭ bolnavĭ de influenţă. Alaltăerĭ a muritŭ în influenţă George Gizycki, profesorŭ la universitatea din Berlinŭ. Spitalele din Viena, Petersburg, Berlinŭ, Londra şi Budapesta suntŭ pline de bolnavĭ în influenţă. Bóla acésta urîciósă s'a ivitŭ deja şi prin ţinuturile nóstre, dér până acuma numai în singuratice casurĭ.

—o—

Numire. Preşedintele tablei reg. din Cluşiu a numitŭ pe d-lŭ *Romulŭ Popŭ*, juristŭ absolutŭ, practicantŭ cu léfă la tabla reg. de acolo.

—o—

Timpulŭ normalŭ în Bulgaria. Pentru regularea orológelorŭ în Bulgaria guvernulŭ bulgarŭ a rugatŭ pe d-lŭ Hepites, directorulŭ institutului meteorologicŭ din Bucurescĭ, ca sĕ-i comunice dilnicŭ timpulŭ după orologiulŭ acestui institutŭ.

—o—

Esposiţiă la Parisŭ în 1900. Guvernulŭ francesŭ, precum s'anunţă, va trimite deja în dilele aceste la tóte puterile strĕine învitarea ca sĕ ia parte la esposiţia universală dela 1900.

Sentinţa Curiei reg. în procesulŭ „Dreptăţii".

Alaltăerĭ, 5 Martie n., s'a pertractatŭ la Curiă recursulŭ de nulitate, ce l'a înaintatŭ acusatulŭ Dr. V. Branisce în contra sentinţei date în procesulŭ „Dreptăţii" dela 28 Decemvre a. tr.

Curia a *respinsŭ* recursulŭ, şi astfelŭ sentinţa, prin care Dr. *Valeriu Branisce* a fostŭ condamnatŭ la 2 anĭ închisóre de statŭ, 1300 fl. amendă şi 119 fl. spese procesuale, a întratŭ în vigóre.

In senatulŭ, care s'a ocupatŭ de acésta afacere, au fostŭ 7 judĭ, şi adecă: Czorda Bodog (preşedinte), Szekely F. (raportorŭ), Bartodeiszky Gy., Sebestyen Mih., Schedücs L., Miko Miklos, Nedeczky Ödön şi Hieronymi Béla.

Étă pe scurtŭ, după „Dreptatea", punctele recursului de nulitate şi motivele sentinţei Curiei reg.:

Punctulŭ 1 alŭ recursului de nulitate dice:

Intréga procedură este de a-se nimici:

1. fiind-că, conformŭ §. 8 din art. de lege 44 din 1868, inculpatulŭ trebuia citatŭ în limba sa maternă, de asemenea ascultarea sa şi concipiarea protocolui de ascultare *totŭ în limba maternă* — adecă în cea română *trebuia sĕ se întêmple.* — Limba maternă a inculpatului a fostŭ cunoscută atâtŭ procurorului, câtŭ şi judecătorului de instrucţiă, precum şi on. tribunalŭ. In scopulŭ respectărei limbei române a şi făcutŭ inculpatulŭ cerere categorică, dér, cu călcarea legii positive, nu s'a luatŭ în considerare. Din acestŭ motivŭ cercetarea îndeplinită în modŭ ilegalŭ, nu póte servi de basă la pertractarea finală înaintea curţii cu juraţĭ, şi fiind-că totuşĭ s'a acceptatŭ, *întréga procedură e nulă şi trebue nulificată.*

La **punctulŭ** acesta se dice în motivele sentinţei Curiei, că acusatulŭ *a înţelesŭ* citaţiunea maghiară, căcĭ a făcutŭ observărĭ la ea, ér ascultarea acusatului s'a făcutŭ în regulă prin *tălmaciu.* De legea de naţionalitate nicĭ pomenire nu se face.

Punctulŭ 2 alŭ recursului dice, că procedura trebue nimicită, pentru-că preşedintele tribunalului n'a constatatŭ *presenţa acusatului* înainte de a se ceti lista juraţilorŭ, ci numai după constituirea curţii cu juraţĭ.

Curia susţine, că acusatulŭ a vorbitŭ înainte de petrectare cu preşedintele în odaia presidială — ergo a fostŭ constatată presenţa sa.

In **p. 3.** recursulŭ dice, că nu s'a comunicatŭ acusatului lista juraţilorŭ pe diua de 28 Dec. — Curia dice, că s'a comunicatŭ în regulă.

P. 4. dice, că rectificându-se lista juraţilorŭ, la fixarea terminului alŭ 2-lea de pertractare, fiind-că unŭ juratŭ absentŭ din Timişóra trebuia sĕ fiă înlocuitŭ cu altulŭ, acusatulŭ n'a fostŭ înscünţatŭ despre acésta rectificare.

Curia rĕspunde, că depărtarea acelui juratŭ, s'a constatatŭ oficiosŭ numai prin Decemvre, ergo n'a fostŭ călcatŭ § 29 alŭ procedurei de pressă.

P. 5. alŭ recursului se plânge contra tribunalului, care pe alŭ doilea apĕrătorŭ (Brediceanu) la aceptatŭ numai ca suplentŭ, nu ca *substitutŭ.* Prin acésta s'a restrinsŭ dreptulŭ apĕrătorului de a se substitui.

Curia dice, că n'a fostŭ restrînsŭ dreptulŭ de apĕrare. Dr. Ştefanovicĭ a lipsitŭ dela pertractare (câtva timpŭ) fără motivŭ, şi apoi acusatulŭ s'a învoitŭ sĕ se cetéscă articulii încriminaţĭ şi în absenţa apĕrătorului.

P. 6. se plânge, că presidentulŭ a întreruptŭ adese pe apĕrătorŭ şi în decursulŭ pledoariei nu l'a lăsatŭ sĕ vobéscă de procesulŭ Memorandului; în genere i-a interdisŭ a vorbi de politică. Prin oprirea de a vorbi de politică într'unŭ procesŭ eminamente politicŭ, juraţii au fostŭ împiedecaţĭ a-şĭ forma o judecată consciențiósă.

Curia rĕspunde, că presidentulŭ a avutŭ dreptŭ sĕ întrerupă pe apĕrătorŭ, când s'a abătutŭ dela obiectŭ.

P. 7. Presidentulŭ a opritŭ pe tălmaciu sĕ redea cu deamĕnuntulŭ cele espuse de acusatŭ în apĕrarea sa şi a cerutŭ sĕ-i redé vorbirea numai în estrasŭ.

Curia ia în apĕrare tribunalulŭ, care dice, că n'a împiedecatŭ pe tălmaciu, ba încă l'a provocatŭ sĕ 'şĭ facă notiţe şi sĕ redé în resumatŭ totŭ ce era mai importantŭ — ergo nu s'a restrînsŭ apĕrarea.

P. 8. Procurorulŭ a subsumatŭ sub unŭ punctŭ de acusare şi ca unŭ singurŭ delictŭ doi articulĭ cu totulŭ deosebiţĭ.

Curia: Procurorulŭ a procedatŭ corectŭ, ba spre binele acusatului a împuţinatŭ numĕrulŭ casurilorŭ de delictŭ.

P. 9. Acusarea s'a făcutŭ cumulativŭ în generalŭ, nu s'a arătatŭ prin care espresiunĭ séu prin care parte a articulilorŭ s'a comisŭ delictŭ. Aşa a vorbitŭ şi procurorulŭ.

Curia: Juraţii au putatŭ totuşĭ sĕ 'şĭ formeze o convingere, căcĭ anumite pasagie din articulĭ suntŭ citate în actulŭ de acusaţiune, apoi s'a cetitŭ şi fiă-care articulŭ în parte.

P. 10. Resumatulŭ preşedintelui n'a consunatŭ cu acusaţiunea, nicĭ în ce privesce numĕrulŭ delictelorŭ, nicĭ în celelalte privinţe.

Curia: Mica eróre, ce s'a făcutŭ cu privire la numĕrulŭ delictelorŭ, preşedintele a cores'o imediatŭ, calificându-o de *lapsus linguae.*

P. 11. Pentru 5 articulĭ, procurorulŭ puse numai o singură întrebare. Décă dér cutare juratŭ ar fi aflatŭ, că unulŭ séu altulŭ din aceştĭ articulĭ nu cuprinde delictŭ, 'i s'a făcutŭ imposibilŭ a-şĭ validita acéstă convingere. Fiă-care articulŭ a fostŭ încriminatŭ separatŭ, de aceea s'a urcatŭ numĕrulŭ delictelorŭ la 23, dér procedura şi judecata nu póte fi corectă, decâtŭ atuncĭ, când juraţii se pronunţă separatŭ pentru fiă-care faptŭ.

Curia: Procurorulŭ a procedatŭ corect.

P. 12. Unŭ juratŭ şi-a esprimatŭ părerile asupra întrebărilorŭ puse, dér la formularea întrebărilorŭ după § 62 alŭ procedurei de pressă, numai procurorulŭ şi acusatulŭ are dreptŭ de ingerinţă. Cu tóte astea, tribunalulŭ a deliberatŭ asupra cererei juratului.

Curia: Tribunalulŭ singurŭ are sĕ hotărască asupra formulării întrebărilorŭ.

P. 13. Când juraţii s'au retrasŭ li-s'au datŭ şi cărţĭ de legĭ, nu numai actele de investigare.

Curia: Procedura nu opresce acésta, ba a fostŭ chiar în favorulŭ acusatului, ca juraţii sĕ aibă legile înaintea lorŭ.

P. 14. Juraţii au venitŭ în atingere cu publiculŭ, ce a constatatŭ şi preşedintele şi unŭ judecătorŭ.

Curia: Décă juraţii au vorbitŭ cu tălmaciulŭ, acésta nu însémnă c'au comunicatŭ cu publiculŭ.

P. 15. Acusatulŭ susţine în recursŭ tóte casurile de nulitate, ce le-a anunţatŭ şi motivatŭ în decursulŭ pertractării.

Curia: Casurile nemotivate în scrisŭ nu se potŭ lua în considerare.

Pe temeiulŭ motivelorŭ de mai susŭ, Curia reg. a *respinsŭ* recursulŭ de nulitate, adăugêndŭ, că după lege trebuia, ca acusatulŭ sĕ fiă condamnatŭ la *închisóre ordinară,* dér

după-ce nicĭ recursulŭ de nulitate n'a amintitŭ acestŭ punctŭ şi nicĭ procurorulŭ n'a recursŭ, Curia n'a mai aflatŭ de lipsă a mai discuta asupra lui.

Manifestulŭ Ugroniştilorŭ.

„Magyarország", organulŭ partidei lui Ugron-Polonyi-Bartha, publică unŭ manifestŭ „cătră cetăţeniĭ Ungariei" în care cei rĕmaşĭ în aşa numita „partida-mamă independentă şi dela 48" vrĕu sĕ arete, că acéstă numire le compete numai lorŭ, ér fracţiunea disidenţilorŭ usurpă acestŭ titlu.

Manifestulŭ se ocupă înainte de tóte cu ruptura, ce s'a făcutŭ în partida-mamă ḑicêndŭ, că ea a provenitŭ din causă, că minoritatea nu s'a plecatŭ majorităţii, ér câţĭ-va intriganţĭ, seducêndŭ minoritatea, acésta s'a resvrĕtitŭ contra majorităţii.

Este o acusă nedemnă aceea, că ruptura ar fi provenitŭ şi din altă causă, decâtŭ aceea a spriginirei guvernului în cestiunea reformelorŭ bisericescĭ. In cestiunea acésta partida n'a încătuşatŭ libertatea consciinţei nimĕnui, fiindŭ credinciósă libertăţii religionare. Acum, după-ce reformele bisericescĭ mai însĕmnate au devenitŭ legĭ sancţionate, nu se mai póte face oposiţiă punerei lorŭ în vigóre.

Dér noi ţinemŭ — ḑice manifestulŭ — ca nenorocită o politică, vină ea din drépta orĭ din stânga estremă, care vré sĕ arunce pradă unitatea naţiunei luptelorŭ confesionale. Poporulŭ agrarŭ e în crisă, în crisă e industriaşulŭ şi comerciantulŭ; greutăţile esistenţei vieţii au creatŭ socialismulŭ; naţionalităţile ne-au acusatŭ în modŭ rĕutăciosŭ în faţa Europei; aicĭ înăuntru au sfăşiatŭ unitatea socială şi ameninţă basele statului.

Moravurile publice suntŭ dărăpănate, şi în acéstă stare periculósă ne-a bătutŭ sórtea c'unŭ guvernŭ pĕcătosŭ.

Avemŭ aşa-déră causă la jale şi durere, cândŭ vedemŭ, că tocmai în órele crisei s'a spartŭ tabĕra independenţei şi a libertăţii.

Manifestulŭ stîrşesce apelândŭ la cetăţenii Ungariei, sĕ păstreze fidelitate partidei independente şi dela 48. „Organisaţi-vĕ, căcĭ numai aşa va pieri bucuria aderenţilorŭ Austriei. Organisaţi-vĕ, ca faţă cu guvernulŭ pactărilorŭ, sĕ stea întărită armata intereselorŭ poporului şi a tendinţelorŭ naţionale! Organisaţi-vĕ în comitate, în oraşe, în cercurĭ, în comune"....

Ruşii în Asia.

Incetŭ, dér cu atâtŭ mai sigurŭ pĕtrunde Rusia în Asia. Anglia privesce cu ochĭ de Aurgus toţĭ paşii Rusiei, pe carĭ îi întreprinde acestŭ rivalŭ periculosŭ din Asia centrală spre Sudŭ, bine sciindŭ, că astăḑĭ sĕu mâne o ciocnire mare între ele va fi inevitabilă. Anglia a lucratŭ rĕu atuncĭ, când a împiedecatŭ pe Rusia sĕ-şi desvólte flota sa pe marea négră şi pe cea mediterană, căcĭ acum duşmanulŭ umblă sĕ-şĭ elupte o cale deschisă spre mărĭ. Astfelŭ linia ferată siberiană, marea operă de cultură, va lega Rusia cu archipelagulŭ din Ostŭ, şi atuncĭ nu-i va mai remâné, decâtŭ sĕ-şĭ deschidă calea spre mare în Sudŭ.

Politica colonială a Angliei a lucratŭ cu totulŭ fără considerare faţă cu popórele orientale, şi prin acésta a atrasŭ asupră-şĭ ura acestora. Rusia, dincontră, despre care pressa europénă vorbea şi în parte şi acum vorbesce, ca de o ţéră barbară tirană şi asupritóre de naţionalităţĭ, dă astăḑĭ dovedĭ, că în fórte multe casurĭ suntŭ neîndreptăţite şi false informaţiunile, ce le are lumea despre ea. Pressa germană de pildă, care fabrică faimele cele mai tendenţióse despre sĕlbătăcia Rusiei, privea cu mare linişte, cum Prusia intreprinse lupta sa de nimicire contra Polonilorŭ, şi acésta încă cu aprobarea parlamentului.

In Asia se bucură Rusia de mare popularitate, căcĭ ea a respectatŭ şi respectă datinile şi convingerile popórelorŭ, carĭ stau sub ocrotirea ei, şi ce se ţine de limbă, Ruşii au întrodusŭ limba ruséscă numai în mĕsura, în care absolutŭ pretinde serviciulŭ publicŭ. Din contră însĕ, ei învéţă cu mare zelŭ tóte limbile popórelorŭ asiatice, pentru ca sĕ se pótă înţelege cu ele şi sĕ le cunóscă datinele, moravurile şi dorinţele. In întrégă Asia, Ţarulŭ albŭ este privitŭ ca apĕrătorulŭ puternicŭ alŭ celorŭ asupriţĭ. Scutulŭ ce-lŭ oferă Rusia comerciului din Asia centrală, este atâtŭ de binefăcĕtorŭ pentru popórele de acolo, încâtŭ pieţele din Taskent, Samarkand, Merv şi Herat suntŭ ticsite de neguţătorĭ de prin Rusia, Turkestan, Persia, Afganistan, Tibet, Mongolia şi India. Limba, care s'a folositŭ în aceste pieţe, a fostŭ cea persică, acuma însĕ e în usŭ limba hindostană, şi Rusia se acomdéză şi acestei nóuĕ împrejurărĭ.

Date statistice din Braşovŭ şi Comitatŭ.

(Fine).

Biserica Sf. Treimĭ din Scheiu: B. Sfetea parochŭ, I. Suciu învĕţătorŭ, T. Brenciu şi A. Badea, cantorĭ. Comitetulŭ parochialŭ: V. Sfetea, parochŭ, V. Ardeleanu, N. Purcărea, I. Ardeleanu, B. Bancilă, M. Bobancu, St. Belindescu, Stef. Frigătorŭ, V. I. Voina, V. Moroianu, P. Scurtu, D. Popŭ, P. Chicombanŭ, I. Gămulea, Radu Negru, G. Prejmăreanŭ, I. Vlaicu, I. Măzgăreanu, V. Baboiu, G. Vĕşmucŭ, I. Suciu, secretarŭ, I. Stinghe, Stef. Chicombanŭ şi Drăganŭ Pulpaşŭ, curatorŭ.

Biserica Sf. Adormirĭ în Braşovulŭ vechiu: G. Perşenariu, parochŭ, d-şóra Sab. Savoiu învĕţătóre, Fl. Şoneriu învĕţătorŭ, I. Bârsanŭ cantorŭ; servitorŭ I. Voicu. Comitetulŭ parochialŭ: G. Perşinariu, preş., I. Branŭ de Leményi, D. Axente, G. Ţiţeiu, G. Tampa, N. Muşoiu, G. Voicu, I. Puiu, I. Balea, G. Perşinariu jun., I. Moldovanŭ, Const. Vlădăreanu, I. Pascovicĭ, D. Popa, Zosimŭ Furirŭ, I. Oprea, G. Spătaru, P. Puiu, G. Şerbanŭ, C. Prişcu. Curatorĭ: G. Puiu, P. Micu şi I. Grecu.

Corpulŭ profesoralŭ dela gimnasiulŭ rom. gr. or. şi alŭ institutelorŭ de învĕţămêntŭ împreunate cu acela: Virgilŭ Oniţiu directorŭ; Profesorĭ la gimnasiu: Ip. Ilasievicĭ, P. Budiu, P. Dima, I. Popea, L. Nastasi, V. Goldişŭ, N. Pilţia, D. Făgărăşanŭ, N. Popoviciu prof. de musica vocală, Dr. I. Bunea, Pompiliu Danŭ suplentŭ, Dr. Ios. Blaga şi P. Roşca profesorŭ de gimnastică.

Profesorĭ la scóla comercială şi reală: A. Bârseanu, B. Baiulescu catechetŭ, Dr. I. Bozocea, G. Chelariu, Iosif. Maximŭ, I. C. Panţu, I. Socaciu, A. Vlaicu, N. Bogdanŭ suplentŭ, B. Boiu suplentŭ.

Scóla normală superióră: G. Belissimus directorŭ, I. Aronŭ directorŭ la scóla de fete. Invĕţătorĭ la băeţĭ: I. Dariu, C. Muşlea, I. Prişcu, N. Stoicovicĭ, I. Vătăşanu; la copile: I. Aronŭ, Z. Butnarŭ, N. Bârsanŭ, Iosif. Aronŭ, N. Oancea, Stef. Popovicĭ, L. Russu profesóră pentru lucrărĭ de mână.

Eforia scólelorŭ medii: N. Strevoiu preş., P. Nemeşŭ, I. Petricŭ prot., I. Seniuce secretarŭ, V. Voina vicepreş. T. Nicolau, B. Baiulescu, N. P. Petrescu, G. Belissimus, St. Stinghe economŭ şi cassierŭ, Virgilŭ Oniţiu, C. Steriu, L. Nastasi, Valeriu Bologa, Iordanŭ Munteanu.

Delegaţiunile scolare dela scólele medii rom. gr. or. din locŭ: I. Petricŭ, protop. preş., B. Baiulescu protop., S. Damianŭ, A. Purcărea, Davidŭ Almăşanŭ, C. de Steriu, V. Bologa, G. G. Navrea, P. Nemeşŭ, Th. Nicolau, N. P. Petrescu, G. B. Popp, I. Seniuce, D. Stănescu, Sterie Stinghe, I. Munteanu, N. Strĕvoiu, V. Voina protop., A. Bârseanu, I. C. Panţu, Ip. Ilasievicĭ, N. Fluşturanu, L. Nastasi, G. M. Zănescu, Gr. Birea şi V. Popescu.

Administraţia fundaţiunei Iuga: G. B. Popp preş., N. P. Petrescu, Iord. Munteanu, Nic. Fluşturanu, G. M. Zănescu, secret., I. Seniuce.

Diare: „Gazeta Transilvaniei": directorŭ Dr. A. Mureşianu, redactorŭ Gregoriu Maiorŭ.

Medicĭ: între 26 Românĭ numai Dr. G. *Baiulescu*.

Moşe: în Scheiu P. *Teclu* pe (Tocile Nr. 15) în Braşovulŭ-vechiu Reveca *Voicu*, strada crucii Nr. 10.

Birturĭ: La *Osman paşa*, birtaşŭ Tocane G. Apoi: restaurantulŭ I. Sorea şi restaurantulŭ N. Făgărăşanu.

La *casa cercuală pentru bolnavĭ*, ca suplentŭ în Comitetŭ, N. Jugănaru, ér ca medicŭ Dr. G. Baiulescu.

La *filiala Băncii austro-ungare*, censorĭ: Diamandi I. Manole, Duşoiu I., G. B. Popp şi Val. Bologa.

In societatea braşovénă pentru înfrumseţare, membru în comitetŭ Ios. Puşcariu.

La Academia comercială a statului, la scóla medià industrială a statului, la scólele civile şi elementare ale statului, la scóla industrială de statŭ, carĭ tóte se susţinŭ din averea tuturorŭ cetăţenilorŭ, precum şi la scóla gremiului comercialŭ din Braşovŭ, nu este aplicatŭ nicĭ unŭ Românŭ.

La scóla industrială a oraşului Braşovŭ găsimŭ doi profesorĭ românĭ: dd. Ipol. Ilasievicĭ şi Ios. Maximŭ.

In *şematismulŭ militarŭ* găsimŭ în armata comună infanteriă, Căpitanii: Vincenţiu Visoina, P. Bogdanŭ, Nicolae Biju; locotenenţĭ: I. Chevereşanu, Oto Damianŭ şi Iosifŭ Musteţŭ; sublocotenenţĭ: S. Patiţia, ér la artileriă numai d-lŭ căpitanŭ L. Popa.

Funcţionarĭ de statŭ pensionaţĭ: D. Leményi şi N. Şuştai, preş. de trib.

Scirĭ telegrafice.

Budapesta, 7 Martie. Fracţiunea lui *Justh* numĕră acum *52* membrii

Budapesta, 7 Martie. Din tóte părţile ţerei sosescŭ scirĭ despre *vifore de zăpadă*, carĭ împiedecă comunicaţia,

Graz, 7 Martie. Locotenentulŭ *Bartels*, care scrisese o carte despre resbelul din 1849, fŭ pentru acésta atacatŭ în foile militare şi fŭ trasŭ în cercetare disciplinară militară. Bartels însĕ declară, că oficerii pensionaţĭ stau sub jurisdicţiunea civilă, că delictele de pressă se ţinŭ de jurii, şi că articolii defăimătorĭ judecă pe aceia, carĭ i-au scrisŭ. Consiliulŭ de onóre militarŭ îlŭ declară pe Bartels lipsitŭ de caracterulŭ militarŭ.

Linz, 7 Martie. In decursulŭ representaţiunei teatrale erupse focŭ, care nimici întréga garderobă. Publiculŭ părăsi înspăimântatŭ teatrulŭ.

Berlinŭ, 7 Martie. Reichstagulŭ continuă pertractările asupra propunerilorŭ, privitóre la *imignarea Jidanilorŭ*. Deputatulŭ *Ahlwart* numi pe Jidanĭ de repeţite-orĭ animale răpitóre, înşelătorĭ şi parasiţĭ. *Richter* protestă contra împrejurărei, că preşedintele lasă nepedepsite aceste calumnii. Preşedintele însĕ respinse critica lui Richter, declarândŭ, că Ahlwart are unŭ dreptŭ moralŭ de-a vorbi astfelŭ. In fine propunerea fŭ respinse.

DIVERSE.

Câtŭ câştigă bazarele cele marĭ din Parisŭ se póte vedé din bilanţulŭ anului 1894 alŭ bazarului Bon Marchee. Intregŭ revirimentulŭ acelui bazarŭ a fostŭ 150 milióne francĭ, care a datŭ unŭ venitŭ brutŭ de 32 milióne fr., sĕu de 21%. Din acestŭ venitŭ brutŭ s'au subtrasŭ pentru spese etc. 24 milióne fr. şi astfelŭ a rĕmasŭ unŭ câştigŭ neto de 8 milióne fr. Bazarulŭ Bon Marchee a vêndutŭ anulŭ trecutŭ 1,500.000 părechĭ de mănuşĭ pentru carĭ a incasatŭ 5,400.000 francĭ.

5.250,000 sărutărĭ. Unŭ Englesŭ tinĕrŭ se amoresă în California de fata unui mare neguţătorŭ. Trebuindŭ ei sĕ se despartă pe cât-va timpŭ, deóre-ce tinĕrulŭ era ocupatŭ în afacerĭ comerciale, amoresaţii corespondară viu unulŭ cu altulŭ şi Englesulŭ, prin fiă-care epistolă, îi trimetea adoratei sale 50,000 de sărutărĭ. Intr'aceea fetei îi fŭ prea lungŭ timpulŭ sĕ-lŭ mai aştepte şi decĭ plecă la loculŭ unde se afla elŭ; însĕ ce trebui sĕ păţéscă? Englesulŭ în timpulŭ acela a începutŭ sĕ iubéscă pe alta. Indignată până în adênculŭ sufletului, fata îlŭ împrocesuă pe Englesă pentru ruperea promisiunei de căsĕtoriă. Ca corpus delicti, ea predete tribunalului 105 epistole ale acusatului, fie-care îngreunată cu câte 50,000 sărutărĭ, decĭ la olaltă 5.250,000. Judecătorii, cu tóte aceste, pedepsiră pe acusatulŭ numai la o amendă de 25 sterlingĭ, cu motivarea, că mai multŭ nu potŭ scóte de pe elŭ. Decĭ sĕrmana fată, va trebui acum sĕ plece către casă cu o ilusiune nimicită.

Căldura artificială. Orĭ cine va ceti rapórtele medicale, va observa, că între diferitele casurĭ de bólă, casurile de bóle de pieptŭ suntŭ mai numeróse. Bóla de plămânĭ, numită în limbagiulŭ comunŭ atacŭ sĕu oftică, răpesce pe fiă-care anŭ mii de victime. Causele acestei bóle periculóse suntŭ multe: ea póte sĕ fiă în constituţia individului din nascere, dér fără îndoială în multe casurĭ causele suntŭ a se căuta în feliulŭ de traiu şi în nutremêntŭ şi cu deosebire în temperatură şi desele ei schimbărĭ. Mulţĭ ómeni se înfăşóră în haine prea gróse şi călduróse atâtŭ iarna câtŭ şi vara. Flanele de lână suntŭ în usŭ din ce în ce mai multŭ şi nu se face destulă mişcare în aerulŭ liberŭ. De multe-orĭ în timpulŭ verei se contrage aprindere de plumânĭ prin o baie prea rece, tocmai din causa flanelei, corpulŭ nefiindŭ obicĭnuitŭ cu o temperatură prea scădută. Unŭ rĕu şi mai mare este căldura artificială din camerele de locuitŭ, care mai alesŭ tómna, iarna şi primăvara este esagerată. Sĕ intre cine-va într'unŭ comptoarŭ, în sălile şcólelorŭ, în birourĭ şi se va convinge, că de multe-orĭ căldura este de nesuferitŭ, sobele suntŭ ticsite de cărbunĭ orĭ lemne. Cei ce suntŭ siliţĭ sĕ stea şi sĕ lucreze într'o astfelŭ de căldură, cu câtŭ se mişcă mai puţinŭ în aerŭ liberŭ şi cu câtŭ mai caldŭ e în cameră, cu atâtŭ simtŭ trebuinţă de mai multă căldură artificială, dér tocmai aci stă reulŭ: când ei vorŭ eşi afară în aerulŭ rece de multe-orĭ îngheţatŭ şi pe lângă acésta umblândŭ repede sĕu din causa frigului, sĕu, fiindŭ grăbiţĭ schimbarea acésta bruscă de temperatură causéză încetulŭ cu încetulŭ ruina plămânilorŭ. Sfatulŭ nostru este decĭ: E mai bine sĕ stai într'o cameră rece, bine îmbrăcatŭ, decâtŭ sĕ facĭ o căldură escesivă; căcĭ aşa temperatura aerului de afară şi plămânii nu suntŭ siliţĭ sĕ respire aerŭ acuşĭ caldŭ, acuşĭ rece. Acestŭ sfatŭ nu-lŭ dămŭ numai pentru localurile publice, ci şi pentru tóte familiile, în carĭ d. e. copii micĭ pe jumĕtate desbrăcaţĭ suntŭ espuşĭ la o căldură escesivă, şi când iesŭ apoi afară, e de ajunsŭ unŭ minutŭ ca constituţia lorŭ fragedă sĕ fie pusă în pericolŭ.

Literatură.

Poesii. O frumósă colecţiune de poesii, datorite d-lui *Ionŭ N. Romanŭ*, a apărutŭ în editura librăriei *Carol Müller* din Bucurescĭ (Calea Victoriei 53). Conţine vre-o 70 de poesii şi costă esemplarulŭ 2 lei 50 banĭ.

In editura librăriei *Carol Müller* din Bucurescĭ (Calea Victoriei 53) a apărutŭ: **Studii de economie politică şi finanţe,** cuprindêndŭ, pe lângă expunerea elementelorŭ sciinţei, analisa legilorŭ, aşeḑămintelorŭ şi intereselorŭ economice şi financiare românescĭ, de *Nicolae Idieru*, candidatŭ în filosofiă şi litere dela facultatea din Bruxela candidatŭ în dreptŭ, doctorŭ în sciinţele politice şi administrative dela facultatea de dreptŭ din Bruxela, fostŭ profesorŭ de economiă politică şi istoriă la fosta şcólă comercială din Bucurescĭ, profesorŭ de geografiă, şi istoriă la şcóla comercială de gradulŭ I din Bucurescĭ. Volumulŭ I. Preţulŭ unui esemplarŭ, care e fórte voluminosŭ, cuprinḑêndŭ ca la 700 pag., e numai 4 lei 50 banĭ. O scriere de feliulŭ acesta, atâtŭ de complectă şi bogată, până acum n'a apărutŭ în limba română, şi în lipsa ei, tinerimea română universitară, ca şi particularii, trebuiau sĕ se folosécă de scrierĭ streine, — lucru, ce în viitorŭ nu vorŭ mai fi nevoiţĭ sĕ-lŭ facă.

Proprietarŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Cursulŭ la bursa din Viena.

Din 6 Martie 1895.

Renta ung. de aurŭ 4% . . .	124.20
Renta de corône ung. 4% . . .	99.15
Impr. căil. fer. ung. în aurŭ 4½% .	127.50
Impr. căil. fer. ung. în arg'nt 4½%	104.40
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	125.50
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	98.—
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.25
Im . ung. cu premii. . . .	162.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	152 50
Renta de hârtie austr.	101.35
Renta de argint austr.	101.35
Renta de aur austr.	125.10
Losurĭ din 1860	157.50
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	1077.—
Acţii de-ale Băncei ung. de creditŭ.	466.50
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	396.65
Napoleondorĭ.	9.79½
Mărcĭ imperiale germane . . .	60.42½
London vista	123.65
Paris vista	48.97½
Rente de corône austr. 4% . . .	101.20
Note italiene.	46.50

Cursulŭ pieţei Braşovŭ.

Din 7 Martie 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.70	Vênd.	9.75
Argint român.	Cump.	9.65	Vênd.	9.68
Napoleon-d'orĭ	Cump.	5.75	Vênd.	—.—
Galbenĭ	Cump.	5.84	Vênd.	5 89
Ruble rusescĭ	Cump.	1,31	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	60.—	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Anunciurĭ

(inserţiuni şi reclame)

Suntŭ a se adresa subscrise, administraţiunĭ. In casulŭ publicăriĭ unuĭ anunciu maĭ mult de odată se face scădĕmêntŭ, care cresce cu câtŭ publicarea se face maĭ de multe-orĭ.

Administraţiunea „Gazeta Transilvaniei."

ABONAMENTE LA „GAZETA TANSILVANIEI"

Preţulŭ abonamentuluĭ este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe treĭ lunĭ.	3 fl. —
Pe şése lunĭ.	6 fl. —
Pe unŭ anŭ.	12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

Pe treĭ lunĭ.	10 fr.
Pe şése lunĭ.	20 fr.
Pe unŭ anŭ.	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ.	2 fl. —
Pe şése lunĭ.	1 fl. —
Pe treĭ lunĭ	50 cr.

Pentru România şi străinătate:

Pe anŭ.	8 francĭ.
Pe şése lunĭ	4 francĭ.
Pe treĭ lunĭ	2 francĭ.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.